

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžso/31/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012200077
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012200077.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu v právnej veci žalobkyne Y. X., I., právne zastúpenej AK JUDr. Viera Malinowska, s.r.o., so sídlom Lamačská cesta 3, 841 04 Bratislava, proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Špitálska č. 8, 812 67 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu žalovaného č. AA/2011/19453-NSVOSSD zo dňa 20. decembra 2011, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/22/2012-63 zo dňa 11. decembra 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 5S/22/2012-63 zo dňa 11. decembra 2012 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým súdom

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zamietol ako nedôvodnú žalobu o preskúmanie rozhodnutia č. AA/2011/19453-NSVOSSD zo dňa 20.12.2011, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny č. B5/2011/36644/04/POT zo dňa 13.10.2011 o povinnosti vrátiť opakovaný príspevok poskytovaný dieťaťu v sume 1019,43 € za obdobie od 01.07.2010 do 31.07.2011 z dôvodu nesplnenia oznamovacej povinnosti.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožnil s právnym názorom žalovaného, že žalobkyňa je povinná vrátiť neoprávnene vyplatený opakovaný príspevok dieťaťu vo výške 1019,43 € v súlade s ust. § 12 ods. 4 zákona č. 627/2005 Z.z. o príspevkoch na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobkyňa ako zákonná zástupkyňa maloletej Y. požiadala dňa 10.03.2008 o opakovaný príspevok dieťaťu a v žiadosti vlastnoručne podpísala nasledovné vyhlásenie:

„Vyhlasujem, že všetky údaje v tejto žiadosti sú pravdivé a každú zmenu, resp. rozhodujúcu skutočnosť, ktorá má vplyv na nárok na opakovaný príspevok dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti, na jeho výšku a výplatu oznámim písomne podľa ust. § 15 zákona č. 627/2005 Z.z. do 8 dní platiteľovi opakovaného príspevku dieťaťu. Uvedomujem si, že neprávom prijatú sumu opakovaného príspevku dieťaťu som povinná vrátiť. Som si vedomá právnych následkov uvedenia nepravdivých údajov v tejto žiadosti, resp. nesplnenia oznamovacej povinnosti.“ Maloletá Y. X. sa stala rozsudkom súdu od 02.06.2010 osvojencom žalobkyne, preto od 01.07.2010 nemala nárok na výplatu opakovaného príspevku dieťaťu, ktorý patrí iba nezaopatrenému dieťaťu zverenému do náhradnej starostlivosti. Súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobkyne, že pri rozhodnutí Okresného súdu Bratislava V vo veci osvojenia maloletej Y. bola prítomná zamestnankyňa platiteľa, ktorá ju nepoučila o ďalších krokoch a navyše mala za to, že platiteľ disponuje rozhodnutím o osvojení maloletej Y., pretože povinnosť oznámiť každú zmenu, resp. rozhodujúcu skutočnosť, ktorá má vplyv na nárok na príspevok dieťaťu v zmysle zákona zaväzuje zákonného zástupcu maloletej Y., a nie pracovníčky správneho orgánu.

O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že žalobkyni nepriznal ich náhradu, pretože nebola v konaní úspešná.

II.

Odvolanie žalobkyne a vyjadrenie žalovaného

Proti tomuto rozhodnutiu podala žalobkyňa odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p., pretože má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietala, že súd prvého stupňa sa náležitým spôsobom nevysporiadal s právnym posúdením predpokladov vzniku povinnosti vrátiť opakovaný príspevok poskytovaný dieťaťu, a to existenciou príčinnej súvislosti medzi zavinením a vznikom povinnosti vrátiť príspevok. Žalovaný rozhodol o povinnosti vrátiť príspevok dieťaťu v zmysle ust. § 12 ods. 4 zákona, nakoľko má za to, že nesprávnosť rozhodnutia o priznaní príspevku č. 5/soc.2007/11408-2/MAM zo dňa 14.03.2008 zavinila žalobkyňa nesplnením oznamovacej povinnosti, t. j. nedoručením rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č. k. 17P/71/2010-33 zo dňa 17.05.2010 o osvojení dieťaťa. Platiteľ však nepostupoval v zmysle svojich zákonných povinností, keď priznal opakovaný príspevok náhradnému rodičovi, hoci nebola splnená podmienka nároku podľa § 6 ods. 2 písm. a/ zákona, a to dávno pred tým, než došlo k osvojeniu, takže neoznámenie osvojenia v roku 2010 nemohlo spôsobiť nesprávne priznanie dávky v roku 2008. Správny orgán bol účastníkom konania pred Okresným súdom Bratislava V sp. zn. 17P/71/2010 v procesnom postavení kolízneho opatrovníka, teda rozhodnutie mu bolo priamo doručené a napriek preukázateľnej vedomosti správneho orgánu o právnom stave bol žalobkyni príspevok priznaný, vyplácaný a tá ho poberala v dobrej viere. I keď súhlasí s konštatovaním súdu, že tým nie je dotknutá jej oznamovacia povinnosť, nemožno z toho vyvodiť záver o jej zavinení vo vzťahu k priznaniu príspevku a jeho výplate. Pretože žalobkyňa ako oprávnená osoba svojím konaním nezavinila, že príspevok jej platiteľ vyplatil neoprávnene, ale správny orgán pochybil už pri jeho priznaní, takže svojím nesprávnym postupom zavinil preplatok, ktorý dobromyseľná žalobkyňa nie je povinná vrátiť.

Ďalej poukázala na analogickú právnu vec identických účastníkov, v ktorej bol podaný podnet krajskej prokuratúry, ktorá v podanom proteste zo 16.03.2012 uviedla: „... Je nepochybné, že samotné neoznámenie osvojenia zo strany Y. X., ktoré bezpochyby bolo porušením jej povinnosti, nemohlo samo osebe spôsobiť neoprávnené priznanie dávky, pretože toto vzniklo už dávno predtým, konkrétne vydaním rozhodnutia platiteľa ... zo dňa 14.03.2008 o priznaní príspevku Y. X. ... , na ktorý nebol zákonný dôvod. Preto neoznámenie skutočnosti platiteľovi, že podľa rozsudku súdu právoplatného dňa 02.06.2010 je maloletá Y. X. od jeho právoplatnosti osvojencom Y. X., nezakladá platiteľovi právo uložiť povinnosť pani X. vrátiť opakovaný príspevok náhradnému rodičovi (...). Zavinenie je nutné prisúdiť platiteľovi, ktorý pani X. priznal a vyplácal príspevok náhradnému rodičovi neoprávnene, keďže neboli splnené zákonné podmienky už od začiatku výplaty t. j. od 01.02.2008“. „Z uvedeného je možné vyvodiť záver, že neexistovala príčinná súvislosť medzi neoznámením relevantných skutočností zo strany žalobkyne a neoprávneným priznaním opakovaného príspevku náhradnému rodičovi. Takúto situáciu spôsobil sám platiteľ svojím nezákonným rozhodnutím. Preto neoprávnenú výplatu opakovaného

príspevku náhradnému rodičovi za rozhodné obdobie má znášať platiteľ“. Z uvedených dôvodov žalovaný protestu prokurátora vyhovel a rozhodnutie platiteľa č. B5/2011/34158/07/POT zo dňa 13.10.2011 zrušil ako nezákonné.

Žalobkyňa tiež namietala, že súd sa vôbec nevysporiadal s v žalobe namietaným kvalifikovaným uplynutím času a nijako neposúdil uplynutie subjektívnej jednoročnej lehoty predpokladanej pre zánik nároku na vrátenie príspevku. Predmetný príspevok je priznaný neprávom minimálne vyhlásením rozhodnutia č. k. 22P/390/2007-63 zo dňa 31.01.2008, resp. najneskôr jeho právoplatnosťou, preto povinnosť vrátiť príspevok zanikla uplynutím jedného roka odo dňa, keď platiteľ túto skutočnosť zistil, t. j. 19.02.2009, keď vyhlásením rozhodnutia č. k. 22P/390/2007-63 zo dňa 31.01.2008 musel zistiť, že dávka je priznaná a vyplácaná neprávom, alebo najneskôr dorúčením tohto rozhodnutia.

Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie žalovaného č. k. AA/2011/19453-NSVOSSD zo dňa 20.12.2011 zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že dôvody odvolania sú v podstate zhodné so žalobnými dôvodmi. Žalovaný trvá na svojom rozhodnutí, ako aj vyjadrení k žalobe a má za to, že žalobkyňa neuviedla skutočnosti a dôkazy, ktoré by odôvodňovali zrušenie jeho rozhodnutia. K námietke žalobkyne, že svojim konaním nezavinila, že príspevok platiteľ vyplatil neoprávnene uviedol, že zákon nevyžaduje zavinenie, stačí aj nedbalosť. Právnu skutočnosťou je rozsudok Okresného súdu Bratislava V zo dňa 17.05.2010, ktorý rozhodol o zmene právneho stavu maloletej voči osvojiteľovi, t. j. z náhradného rodiča sa stal osvojiteľ. Je nepochybné, že samotné neoznámenie osvojenia zo strany žalobkyne bezpochyby bolo porušením jej povinnosti, z čoho možno vyvodiť príčinnú súvislosť medzi neoznámením relevantných skutočností zo strany žalobkyne a neoprávneným poberaním opakovaného príspevku náhradnému rodičovi.

Navrhol preto, aby odvolací súd podľa ustanovenia § 219 O.s.p. rozsudok krajského súdu potvrdil ako vecne správny.

III.

Konanie pred odvolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo (podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 211 a nasl. O.s.p.) a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolaniu nemožno priznať úspech.

Deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 25. júna 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p.).

Ako vyplýva z obsahu spisu, predmetom súdneho prieskumu na základe podanej žaloby je rozhodnutie žalovaného č. AA/2011/19453-NSVOSSD zo dňa 20.12.2011, ktorým zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, odbor sociálnych vecí a rodiny, pracovisko Bratislava V. číslo B5/2011/ /36644/04/POT zo dňa 13.10.2011, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť vrátiť neprávom vyplatený opakovaný príspevok dieťaťu v celkovej sume 1 019,43 € za obdobie od 01.07.2010 do 31.07.2011 z dôvodu nesplnenia oznamovacej povinnosti v zmysle § 15 zákona č. 627/2005 Z.z.

V konaní nebolo sporné, že opakovaný príspevok dieťaťu bol žalobkyni priznaný na základe jej žiadosti zo dňa 10.03.2008 rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu č. 5/soc.2007/11408-2/MAM zo dňa 14.03.2008 vo výške 4 560 Sk mesačne v rozpore s ust. § 6 ods. 2 písm. a/ zákona č. 627/2005 Z.z., pretože žalobkyni nebola maloletá Y. zverená do pestúnskej starostlivosti, ani do poručníctva, ale do náhradnej osobnej starostlivosti. Neoprávnené priznanie príspevku v tomto prípade zaviniť sám úrad, preto aj prokurátorka krajskej prokuratúry podala na základe podnetu žalobkyne protest prokurátora proti rozhodnutiu, ktorým bola žalobkyni uložená povinnosť vrátiť opakovaný príspevok za obdobie od 01.02.2008 do 30.06.2010 vo výške 1 972,24 € a žalovaný protestu prokurátora vyhovel a toto rozhodnutie zrušil.

Uvedené dôvody protestu prokurátora však nemožno aplikovať v súvislosti s preskúmaným

rozhodnutím, pretože ako uviedla krajská prokurátorka v liste zo 16.03.2012 adresovanému právnej zástupkyňi žalobkyne, pri rozhodnutí č. AA/2011/19453-NSVOSSD z 20. decembra 2011, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie úradu č. B5/2011/36644/04/POT z 13. októbra 2011 išlo o povinnosť vrátiť opakovaný príspevok dieťaťu v celkovej sume 1.019,43 € za obdobie od 01.07.2010 do 31.07.2011, teda za obdobie, keď žalobkyňa poberala príspevok neoprávnene z dôvodu, že rozhodnutím Okresného súdu Bratislava V zo dňa 17.05.2010 sp. zn. 17P/71/2010, ktoré sa stalo právoplatným 02.06.2010, sa maloletá Y. stala osvojencom žalobkyne. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným v cit. liste, v ktorom sa uvádza: „... síce sa stotožňujem s Vaším tvrdením, že aj sám úrad mal mať o osvojení vedomosť, keď sa v statusovom postavení účastníka konania zúčastňoval nariadených pojednávaní vo veci osvojenia mal. Y. a ktorý rozsudok vo veci mu bol ako účastníkovi konania doručený. Nič však nemení na tom, že táto skutočnosť nezaložila nezákonnosť Vami napádaného rozhodnutia vzhľadom k tomu, že tým, že Vaša mandantka takúto zmenu sama úradu neoznámila, spôsobila, že príspevok bol po právoplatnom rozhodnutí súdu o osvojení mal. Y. vyplatený neoprávnene. Zákon č. 627/2005 Z.z. neobsahuje ustanovenia, ktoré by umožňovali vyvinutie sa oprávnenej osoby z nesplnenia si svojej zákonnej oznamovacej povinnosti v zmysle § 15. Uvedený zákon neobsahuje ani ustanovenia, ktoré by umožňovali modifikovať, resp. niektorým iným subjektom spolupodieľať sa na znášaní zodpovednosti oprávnenej osoby spočívajúcej v neoznámení relevantnej skutočnosti konajúcemu správneho orgánu. Naopak, striktnie upravuje, že osoba, ktorej sa príspevok poskytuje, je v lehote 8 dní povinná písomne oznámiť platiteľovi zmeny, ktoré majú vplyv na nárok na príspevok, na jeho výšku a na jeho výplatu.“

Z uvedeného možno prijať záver o neopodstatnenosti odvolacej námietky žalobkyne, keďže preskúmané rozhodnutie sa vzťahuje až na obdobie po právoplatnom rozhodnutí súdu o osvojení maloletej Y.. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd aj námietku o preklúzii nároku, pretože žalobkyňa splnila svoju oznamovaciu povinnosť dňa 09.09.2011, kedy predložila platiteľovi rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č. k. 17P/71/2010-33 zo dňa 17.05.2010 právoplatný dňa 02.06.2010 o osvojení, to znamená, že platiteľ od tohto oznámenia dodržal jednoročnú lehotu na vydanie rozhodnutia číslo B5/2011/36644/04/POT zo dňa 13.10.2011.

Z týchto dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom krajského súdu, že rozhodnutie a postup správneho orgánu v medziach žaloby je v súlade so zákonom, preto jeho odvolaním napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

IV.

Trovy konania

Odvolací súd o trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože žalobkyňa nemala v odvolacom konaní úspech a žalovaný nemá na náhradu trov konania zákonný nárok.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.